

ȘEZĂTOAREA

Anul XI, vol. VIII, No. 7-8. — Folticenii, Sept.-Octomb. 1903.

CREDINȚI DESPRE ANIMALE

Sunt doi ani de cînd am primit de la D-l N. W. Thomas, bibliotecar la British Museum din Londra, un cercetător cunoscut în materie de folklor, un chestionar asupra credințelor relative la animale. Pentru un studiu amănunțit asupra acestei chestiuni, Dl. Thomas vrea să cunoască și credințele poporului nostru.

Sistemul acesta al anchetei sau chestionarelor, fiind unul din cele mai lesnicioase, am trimis, la multe persoane, un număr însemnat de exemplare din chestionarul D-lui Thomas, prelucrat de mine pe limba românească. Unele din acele persoane, mi-au comunicat răspunsurile, pe care le-am așezat în rîndurile care urmează.

Dați, deci, îndreptările și răspunsurile lor, în ordinea din chestionar, așa ca să se poată servi de el și acei cari ar vrea să se ocupe cu adunarea unui material așa de important.

Persoanele cari mi-au dat ajutor la alcătuirea acestui articol, și cărora le mulțumesc, prin aceasta, sînt :

Dl. *N. Apostol*, profesor la gimnaziul din Roman, care mi-a comunicat o serie întregă de răspunsuri, adunate de elevii săi de prin județele Roman, Bacău, Neamț, Suceava, Dorohoi, Botoșani, Tecuci, Ialomița, Dolj, R.-Sarat, Putna, Constanța, Prahova, Tutova, Vaslui, Buzeu, Teleorman ;

Dl. *G. Popescu*, din Perieni, jud. Tutova ;

Dl. *Gr. Coatu*, din Banca, jud. Tutova ;

Dl. *I. T. Popovici*, din Bosia, jud. Iași ;

Dl. *E. Patriciu*, din Smulji, jud. Covurlui ;

Dl. *Gruia M. Păunescu*, din Slobozia, jud. Vlașca ;

Dl. *V. Hudîța*, din Bogdănești, jud. Suceava ;

Dl. *A. Vasiliu*, din Tătăruși, jud. Suceava ;

Dl. *P. Herescu*, din Găinești, jud. Suceava .

Dl. *S. Teodorescu-Kirileanu*, din com. Broșteni, jud. Suceava ; și

Dl. *M. Lupescu*, din județul Suceava.

Am reprodus credințele întocmai așa cum mi-au fost comunicate, de și unele din ele nu sînt destul de lămurite. Aș fi putut să mă adresez la acei cari mi le-au trimis, cu rugămintele de a-mi da explicațiile necesare; nu am mai făcut aceasta, pentru că e greu să abuzezi de bunătața oamenilor, și afară de aceasta, unii din corespondenții rămași anonimi, precum elevii D-lui Apostol, împrăștiindu-se, nu li mai puteam da de urmă. Să sperăm, însă, că golurile se vor completa, cu timpul, și că vom ajunge, cîndva, să adunăm tot ce a mai rămas neperdut din comoara de credinți a poporului nostru.

Iată acum chestionarul cu răspunsurile căpătate :

1). *Despre cari animale (vite, paseri, pești, insecte) se crede că e bine ori rău cînd le vezi?*

Aproape în toată România este răspîndită credința că nu-î e bine cînd îtilnești iepurele : cînd îți taie iepurelele calea ¹⁾. Cu toate acestea, în Găinești (jud. Suceava), ar exista credința că îți merge bine cînd îți iese iepurele înainte.

Toate fiarele selbatece prevestesc a bine, cînd îți iese înainte : lupul, [Găinești, Banca, Smulți], ursul, vulpea, (Găinești); pe cînd pe multe din animalele prietinoase omului, nu-î bine să le îtilnești în cale. Nu-î bine să vezi cal alb la Bobotează (Roman), pentru că nu se mai mărită fetele. Cari fete? Ale tale (dacă le ai), acele din satul tău, sau toate fetele, în general? Răspunsul e scurt și pușiu lămuritor. Dar nu numai calul, ci și nevinovatul minz e un semn rău numai de-î îtilnești (Smulți) : în unele locuri, însă, e a rău cînd îl vezi în luna lui Mai (Fălciu).

Bivolul și porcul negru [jud. Suceava], porcul cu paște în gură [Roman]; mielul negru, văzut întai primăvara (Smulți); mișca, cînd se spală pe bot [Roman]; șoarecele cînd îți taie drumul [Uniceni, jud. Roman] și cucul (Perieni, Tutova), sînt semne rele. Și — cine ar putea crede? — cocostireul, rîndunica și cucoara, cari ni umplu inima de bucurie, cînd ni sosesc primăvara, sînt prevestitoare de rău, dacă le vedem, pentru prima oară, singuratece : un singur cocostire, ori o singură rîndunică (Piatra-Neamț). O singură cucoară, arată viață scurtă (Cuza-Vodă, jud. Roman). — În cînd văzute, cucoarele, e semn bun : alțiia anii vei trăi, cite cucoare vei vedea (Cuza-Vodă);

1). Comunicată din următoarele localități: Tătărăuși și Bogdănești, jud. Suceava; Perieni și Banca, jud. Tutova; Posia, jud. Iași; Smulți, jud. Covurlui; Colilia, jud. Ialomița; Scaștii, jud. Dolj; Gîrlești, jud. Prahova, și din următoarele în jud. Roman: Băcești, Cuza-Vodă, Tupilați, Volontărești și Brănișteni.

de asemenea e a bine să vezi mai mulți cocostirei odată (Piatra-N. ; Pașcani, Suceava ; Unicenii, Roman).

De cocostirei mai este legată și o altă credință : e bine cind îi vezi pe sus, și e rău cind îi vezi pe jos, căci te vor durea picioarele peste au (Smulți).

Vaca-Domnului, bubuzul, (Roman, Piatra, Pașcani) ; șopirla verde [Galbenii, jud. Roman], boboci și mielul alb (Smulți), e bine cind îi vezi.

Dacă te iutilnești cu porumbelul, îți merge bine ²⁾; iar ciorii, cind îți ies noaptea, prevestesc moartea [Bogdănești].

În cele mai multe localități, fluturile alb e semn bun, pe cind în Piatra-N. arată slăbiciune, iar în Tătăruși prevestește că vei fi cam bolnăvicios. Fluturile colorat (Piatra-N.) și în special cel roșu (județele Roman și Suceava), e a bine, pe cind cel galben, tot în jud. Suceava, e semn de boală.

2). *Despre cari animale se crede că aduc bine sau rău la casa unde se află ?*

În Băcești, jud. Roman, se crede că ori-ce animal negru, aduce bine la casa unde se află. În alte localități se vorbește numai de anumite animale negre : cine negru (jud. Suceava și Roman), mița neagră și cucos negru (jud. Suceava ; Bosia, jud. Iași). În Roman, Pașcani și Piatra se crede că e bine cind îți vine, la casă, mița străină, iar prin jud. Suceava e considerat ca aducător de bine cîinele străin care se oploșește la casa ta. În Slobozia, jud. Vlașca, se explică pentru ce cîinele aduce bine : pentru că el se roagă să trăiască stăpînul ca să aibă cine să vadă de el.

Aduc bine la casa omului : *cocostireul* [Bogdănești, jud. Suceava ; Mănăstireni, jud. Botoșani] ; *rîndunica* [Bogdănești] ; *păunul* (Băcești) ; *brava pistoasă* (Roman, Pașcani) ; *șerpele de casă* [Mănăstireni] și *hulubul* (Băcești).

E curios, însă, ca, în comuna Băcești din jud. Roman, să fie credința că hulubul (porumbelul) aduce bine la casa unde se află, de oare ce în alte localități din acelaș județ, și în județele Neamț și Suceava, hulubii sînt considerați ca de rău augur.

Acelaș lucru se petrece și cu păunul, care, pe cind în Băcești, e bine să-l ai la casă, în alte localități ale jud. Roman și în Bournemouth, e de rău augur.

²⁾ Colțea, Ialomița ; Giulești, Prahova ; Scăești, Dolj ; Lisa, Teleorman ; Calfa, Constanța ; Dimăcheu, Dorohoi.

Giugașele și nevinovatele *mierle* [Bacău] și *turturele* (Roman), aduc rău la casa unde se află, ca și *picherea* (bibilica), după credința răspîndită în Boureni și alte alte sate din jud. Suceava.

Orî ce animal roșu, bălțat, pripășit la casă, aduce rău. Așa se crede în Băcești, jud. Roman, localitate care pare a fi veșnic în dușmănie cu restul țării, de oare ce, mai pretutindenî cînele și mița cari să pripășesc la casa cuiva, aduc bine; și nicăeri nu se face deosebire între cîinii și mițele pripășite, după culoarea părului lor. De altfel, în Slobozia, jud. Vlașca, *pisica* e considerată ca de rău augur la casă, pentru că ea zice: „să dea Dumnezeu să moară stăpînul, ca să minînc tot ce este în casă”

În Dobrovăț, jud. Vaslui, și Dimăcheni, jud. Dorohoi, *vicspele* sint considerate ca aducînd rău la casă. Nicăeri nu se crede rău despre *cal*; cu toate acestea, prin jud. Iași se crede că nu e bine să îi la casă *cal abraș*, pentru că 9 cai, după el, trebuie să se ducă de sufletul dracului, adică să moară sau să fie furat ¹⁾).

2). *Despre cari animale se crede că prevestesc moartea?*

Pretutindenî, la romîni, este credința că *cucuveica* și *cînele*, cînd urlă, prevestesc moartea. Prin unele locuri, însă, se crede că *cucuveica* ride și plinge, și că numai plînsul ei prevestește moartea.

Cînele, după cum se crede în Roman, prevestește moartea și cînd scurmă în fața casei.

Prevestitoare de moarte se mai crede a fi: *găina*, cînd cîntă cucoșește, — credință foarte răspîndită; *boul*, cînd mugește spre sâr-bători mari (jud. Suceava); *cucu'*, cînd intră în grădina unui om bolnav (jud. Suceava; Perieni, jud. Tutova), și *liliacul* [Bogdănești].

În Dobrovăț, Buhuși, Ghidigeni și Nicolești, sat din jud. Buzău, se cunoaște sub semnele de *ccasoruicul morții* o insectă ce se află în perețele casei, și care prevestește moartea.

4). *Despre cari animale se crede că prevestesc belșugul sau lipsa recoltelor?*

Răspunsurile sint concise:

Este semn că anul va fi mănos, cînd furnicele ies devreme primăvara (jud. Suceava); cînd găinele se culcă sara devreme și se scoală dimineața tîrziu [Tătăruși, Bogdănești]; cînd, în timpul ierncii.

1) Această credință mi-a fost comunicată de Dl. I. T. Popovici învățător în comuna Bosia, jud. Iași, fără a-mi arăta dacă credința există în acea comună, sau a întilnit-o D-sa prin alte părți

se arată stoluri numeroase de paseri [Perieni]; cînd toamna vor fi giște selbatice multe (Colilia); cînd șoarecele își face cuib pe o buruiană, mai sus de la pămînt [Roman]; cînd în ziua de Ovidenie oile își scutură lîna (Banca), și cînd se ivesc cărăbuși mulți [Cîrligi, Bosia, Smulți, Piatra, Roman, Băcești, Cuza-Vodă].

E semn de lipsă : cînd găinele se culcă tîrziu și se scoală cu noaptea'n cap (Tătăruși, Bogdănești); cînd sînt șoarecei mulți pe cîmp (Boureni, Dobrovă, Roman), sau *grivani*, adică șoarecei pestriți (Colilia).

5). *Cele din urmă spice la cules, au un nume de animale? Se spune că un animal oare care trece pe cîmp cînd griul se apleacă la suflarea vîntului?*

Prea puține răspunsuri am primit la această întrebare. — Prin jud. Roman, cele din urmă spice de griu poartă numele de *repure*, iar în Corod, jud. Tecuci, cînd rămîn cele din urmă fire la sapa popușoiului, se zice : *să prindem repurele*.

În Slobozia, jud. Vlașca, cele din urmă spice de griu se zic : *barba popoi*. — Da, acest răspuns ce mi s-a comunicat, fără a face nici o apropiere malițioasă.

În Mărgineu din jud. Neamț, cînd griul se apleacă la suflarea vîntului, se zice că trece scorpia, iar în Roman se zice că trece rîndunica.

6). *Se crede că vei fi fericit ținînd, pe lîngă tine, oare cari animale, paseri, etc.? Se crede că trebuie să prinzi, să saluți sau să uci un animal pe care-l întâlnești întîia oară, primăvara? Sînt animale, ouă de paseri, etc., pe cari nu trebuie să le aduci la casa ta?*

Cinele și cocostreul aduc fericire, se crede prin jud. Roman.

În comuna Smulți, jud. Covurlui, se crede că trebuie să ții, la casa ta, cal, cum ți-î scris la zodie : ori balan, ori negru, ori altfel, căci numai așa îți merge bine; și tot acolo se crede că dacă aduci, la casa ta, nițică din alt sat, aduci sărăcie.

Prîmul fluture trebuie prins, este credința în Colilia, jud. Ialomița.

Pe cuc trebuie să-l saluți [cum?] cînd îl auzi sau îl vezi întîia primăvara, este credința locuitorilor din Smulți, Colilia și Dobrovă, iar prin jud. Roman se salută cucoarele. Și pe cînd cucul se bucură de cea cînstă, pe barză trebuie să o scuipi, și să-î zici : frigurile mele în penele și în picioarele tale (Slobozia, jud. Vlașca).

Prîmul șerpe ce vei vedea primăvara, trebuie ucis, ca să nu-ți

la puterea (Smulți), sau : ca să nu mai vezi șerpă toată vara [Tătăruși, Dobrovăț și unele localități din jud. Neam].

Vânătorii sînt mai cruzi în superstițiile lor : în cea întâi zi de primăvară, ei trebuie să ucidă ori ce pasere ar întîlni, pentru a avea noroc la vînat (Bauca, jud. Tulova), iar prin jud. Suceava, un vînat, înainte de a-și începe campania, cată să ucidă o țarcă, pentru a-și desfunda pușca.

În Colilia se ucide grierul, iar prin județul Roman, șoarecele.

În Smulți se crede că nu e bine să aduci în casă ouăle mici de găină, numite *stîrpitură*, ci să le arunci peste casă, și de vor avea, în ele, chip de herbec, va fi bine, iar de vor avea chip de șerpe, va fi rău.

În Scăești, jud. Dolj, nu se aduce în casă ouă de rîndunică și de cucuvea, iar în Roman, pe lingă ouăle de rîndunele, nu se aduc nici acele de cucoară.

7). *Ce însemnătate are culoarea albă în superstiții ? Animalele albe sînt privite ca sfinte ?*

La această întrebare, se răspunde că în Scăești, jud. Dolj, în Dobrovăț, jud. Vaslui și în Colilia jud. Ialomița, culoarea albă este semnul virginității și al veseliei. — Mai multe explicații nu ar fi stricat, dar atîta e tot ce am putut afla.

Din Bogdănești, jud. Suceava, se răspunde că găștele și găinele albe sînt privite ca sfinte. — Nu se spune, ceea ce ar fi de dorit, prin ce se manifestează respectul cătră aceste obiecte sfinte.

În Smulți se crede că e bine cînd vezi întâi primăvara, pui de animale *albi*.

Oamenii din Elisabela, comună în jud. Roman, cred că bolnavul care se visează îmbrăcat în alb, are să se facă sănătos.

Sub formă de porumbel alb se arată sufletul omului, se crede în Perieni, jud. Tulova. De aceea se și pune o bucată de pluză albă, de-asupra ușei, în streșină.

Locuitorii din Bosia, jud. Iași, își inclipuesc că holera, cîuma, anghina, apar sub forma unor femei îmbrăcate în alb.

8). *Sînt animale considerate, oare cum, ca sfinte, adică pe cari nu trebuie nici să le ucizi, nici să le mînuiești, nici chiar să le vezi ; pe cari nu trebuie să le numești cu numele lor adevărat, și de cari nu trebuie să te atingi, de ele, de cuițul lor, etc. ?*

Se știe, că aproupe peste tot locul este credința că rîndunica

nu trebuie ucisă. Cocostirecii și cucuarele se bucură, de asemenea, de oare care considerație, și foarte rar se va găsi un romiu care să leucidă.

Cucuveaua și broasca sînt considerate chiar ca sfînte, prin jud. Roman, și este credința că cucuveaua nu trebuie ucisă.

9). *Sînt animale cari se mînuiește numai odată pe an, sau cari se mînuiește odată pe an cu mare ceremonie?*

De prin județele Ialomița, Prahova, Vaslui, Tulova și Dolj, se răspunde că porcul, la Crăciun, și mielul la Paști, se mînuiește cu mare ceremonie. În com. Banca, jud. Tulova, cînd se taie porcul și se cenătuiește, îl pune cu capul la răsărit, îi face cruce cu cușitul în frunte și zice: „Doamne ajută să-l mînuim cu sănătate“.

De altfel la toți românii porcul are o trecere deosebită, și de obicei se taie numai în ziua de Ignat, de unde și proverbul: Porcul nu se îngrașă în ziua de Ignat.

În Slobozia, jud. Vlașca, se mînuiește, la Crăciun, vrăbiile, cari se crede că dau putere.

10). *Sînt animale cari se mînuiește odată pe an, sau cari seucid la serbători? Sînt paserile ale căroră ouă se distrug, sau animale cari seucid de obicei, sau pe cari se bat cu biciul?*

Șerpii, păiușii și șoarecii seucid, de obicei. Despre păiușii este chiar credința că Dumnezeu iartă 7 păcate celui care ucide un păiușii.

În Roman se omoră culbuceul fără casă, „fiindcă iese șerpele“.

Ouăle diferitelor paserile se distrug. Așa în Roman se distrug ouăle parăușii de găină și ouăle de pupăză, iar în Scăești, jud. Dolj, ouăle de cucuvea.

Pe cînd mînuiește în Moldova, nimeni nu ucide un cîine, așa, din veche, în Munteni este acest obicei. Așa în Colilia jud. Ialomița, în prima și în postulul celui mare, Luni dimineața, pînă la ceasurile 12, se ucide cîinii.

În Roman, lacușele se bat cu biciul.

11). *Se obișnuiește a primbla animale sau oameni îmbrăcați cu pielea de animale în oarecari anotimpuri? Se ard cînd-va animale? Se cînd insecte, etc. în oare cari anotimpuri? Se cumpără paserile etc. pentru a le pune în libertate?*

Este, în de obicei, cunoscut că, în spre Sf. Vasile, flăcăii se fac urși, capre, cai, îmbrăcîndu-se în pielea acestor animale, sau imitînd

pielea lor. In com. Banca, jud. Tutova, în ziua de 1 Ianuar, se fac moșnegi îmbrăcându-se în piei de oaie.

Sînt animale cari se ard. — Bursucul se arde de viu în Băcești, jud. Roman; în jud. Suceava sînt locuri unde cenușa țărcei [coțofanei], se dă în hrana cailor, pentru a-i îngrășa; în Cîrligi, ciuele turbat se omoară și se arde, și în Coșula, jud. Botoșani și Găgești, jud. Fălciu, se primblă animalele prin acest fum, pentru a le feri de turbăciune; iar în Corod, jud. Tecuci, Ștîubeiu, jud. R.-Sărat și Stolniceni, jud. Suceava, toți ai casei trec prin acest fum.

În jud. Fălciu și Bacău, șerpele se pune în ceun și se arde, și cenușa se întrebuițează pentru a vindeca mușcătura de șerpe.

În multe locuri, prin Moldova, se cumpără păseri pentru a li se da drumu. De această favoare se bucură pițigoii (Banca), și turturelele [Corod], iar în jud. Roman mai multe alte păseri.

12). *Se crede că se capătă sănătate mîncînd carnea oare căror animale, lăstîndu-le să moară în mînă, sau atingîndu-le? La ce vrîstă trebuie să faci aceasta?*

Durerea de piept și lipitura se vindică înghițind inimă crudă de porumbel. [Banca].

Se mîncă carne de broască țistoasă, pentru boală de piept. (Urecheni, jud. Neamț).

Borș de carne de barză e bun contra unor boale [Smulți].

Oamenii cari au abuzat în tinerețe, mîncă carne de cristel, uscată bine, ca să se mai ușureze. (Bogdănești, jud. Suceava).

Dacă omori un orbete cu mîna, e bun pentru femeii, la curgerea țîlelor. (Corod, jud. Tecuci).

Capetii putere și sănătate dacă omori țîncul pămîntului strîngîndu-l de gît. pe la spate. — Jud. Roman.

În Pașcani, jud. Suceava, se crede că e bine să îți în mînă un stiglete, cînd moare, pentru că tremură și-ți trec frigurile.

13). *De cari animale se servesc în medicina populară și în farmăcătorie, și în ce scop? Se crede că influența magică variază după anotimpul în care a fost ucis animalul?*

Despre acest capitol, făcînd parte din *Medicina populară*, s-au scris multe, chiar în „Șezătoarea“. Cu toate acestea este încă material de adunat. Dați mai la vale, răspunsurile ce am primit.

Broasca de zemnic, pisată și amestecată cu lapte, usturoi și păcură, e bună pentru vite bolnave, iar zama de broască țistoasă e leac pentru boale de stomac, (Bosia, jud. Iași).

Untul de lemn în care s'a știut o șopirlă, e bun pentru gîlci. Perieni, Tutova.

Mîtușul (pește) e bun contra scrofulelor. — Bosia.

Gușterului i se taie capul în luna lui Mart, cu o monedă de argint, și se întrebuițează la boale de gît. — Scăești, jud. Dolj.

Ariciul și hursucul, fierți în untdelemn, e bun pentru reumatism; broaștele tăiate în două, pentru boale de gît; pielea de iepure, pentru jungăuri. — Județele Bacău, Roman și Suceava.

Porumbeii tăiați în două, sînt buni pentru tifos. — Iași.

Pielea de uevăstuică, uscată, e bună pentru friguri. — Roman.

În știucă se găsește un pește mic, pe care de-l minînci uscat, scapă de friguri. — Roman.

Pui negru dacă minînci în luna Mart, și se vindecă ori ce rană. — Roman.

Fierea de porc e bună pentru friguri. — Roman.

Buba neagră se vindecă puinul peste ea pielea unui pui cu pene cu tot; pentru vermi se face tot așa, dar puinul să fie negru. — Bogdănești, jud. Suceava.

Pelița de pe rinza găinei, uscată și pisată, se dă de băut în apă pentru oprirea udului la barbat. — Bogdănești.

În Tălăruși, jud. Suceava, se spintecă de vii căței și se pun la frînturi de oase, iar în Cîrligî, jud. Neamț, cine are vre o rană la picior, spintecă un cățel fără ochi, cum îl fată cățaua, și-l pune la rană; și tot aici, pentru a vindeca rănile, se ferbe un șerpe de viu în oală acoperită, și zama se toarnă peste rană.

Cu glanda de turbă, în Broșteni, jud. Suceava, se trage din cap beșica cea rea.

Cîrțița servește la mai multe leacuri. Prin jud. Suceava, unele femei cari fac copil și li dor ștele, prind o cîrțiță și o omoară, cu mîinile în spate, crezînd că astfel se vor lecu. În Slobozia jud. Vlașca, este credința că dacă cineva este bolnav de *cîrțiță* [bubă sub gît], se lecuște lînd o cîrțiță (un sobol) și omorînd-o, între degete, la spate, pentru că să nu vadă cîrțița, căci dacă ar vedea-o, nu se mai face bine. Iar prin jud. Roman se crede că e de ajuns să fi ulimă *lîndul pîmîntului* cu două degete, pentru că să vindecă gîlcele acelu pe care-l vei freca, la gît, cu acele degete.

Multe animale se întrebuițează în lărmăcătorie. Ariciul, broasca, pielea de șerpe, gîllejul de lup, liliacul etc., se pun adese ori la contribuție de vrăjitoarele satelor.

Cu cap de cîne și mișă moartă se face de urit în Perieni jud. Tutova

În Bosia, jud. Iași, se întrebuițează picioarele, limba și penele cucului în farnece de dragoste.

Prinzi un liliac, îl pui sub oală pe un moșinoiū de furnică, plină-i rămîne numai oasele; dintre ele se alege numai laba, cu care se face de dragoste, [Burdusaci, jud. Tecuci]. Tot așa se face prin jud. Suceava, cu deosebire că dintre oase rămîne — se crede — unul în formă de greblă și altul în formă de țapoiū; de atingi, pe cineva, cu grebla, moare după tine, iar de-l împungi cu furca, fuge de tine de-și scoale ochii.

În Slobozia, jud. Vlașca, femeile caută lup turbat, îl descintă și-i iaū urletul, și de acest urlat se servesc ca să ia sporul (mana) altuia. Aceasta se face mai ales, în noaptea de Sf. Gheorghe.

În Sarai, jud. Constanța, se taie capul șerpelui cu o monedă de argint, și i se pune în gură trei fire de usturoiū, cari încolțesc; le pui la pălărie, și în sara de Sf. Gheorghe, cînd vin vitele de la pășune, să te sui pe ceva înalt și vei vedea vrăjitorul sau vrăjitoarea.

În Pașcani, jud. Suceava, se alungă pîatra [grindina] cu pîlea unei broaște prinsă în beciū, jupuită de vie, și animată într'un capăt de băț de urin.

Prin unele părți din Moldova, cine vrea să ajungă la vre o demnitate, de pildă să fie ales Primar, poartă, în căciulă, cap de pișigoiū.

14). *Se fac copturi (colaci, plăcinte, etc.) în formă de animale, sau cari să poarte un nume de animal? Se vînd animale, făcute din pămînt, etc. ?*

Obiceiul de a face colaci în formă de porumbel, de pupăză, e răspîndit pretutindenī. *În lăubii* fac bucuria copiilor pe vremea Paștelor. În unele localități din județele Tutova, Tecuci, Bacău, Suceava, Dorohoi, Botoșani, Ialomița, se fac colaci și în formă de cloșcă cu pui, cocoș, etc

În Colilia, jud. Ialomița, se fac și în formă de melci.

Animale făcute din pămînt, se vînd în unele locuri. În București, mai cu samă, la Moși, se găsesec animale de lut de toată naivitatea.

Prin jud. Roman și Bacău se vînd cițițe făcute din pămîntul mușunoaelor lor.

15). *Se crede că morții apar sub forma unui animal?*

Credința e generală. — Apar sub formă de mișă, capră și țap,

se crede în județul Suceava, Tecuci, R.-Sărat și Prahova; în Dobrovăț, jud. Vaslui, se crede că apar cu trupul jumătate om și jumătate cîine, și se numesc *moroși*, iar în com. Bauca, jud. Tulova, se crede că apar sub formă de bivoli, și se numesc *strigoși*.

În jud. Suceava se crede că copiii morți nebotezați — moroși — se fac căței, miși, și viu de mînașă sub fereastra mamei.

În Smulți, jud. Covurlui, se crede că morții se arată prin casa în care au locuit, sub formă de flutur.

16). *Se crede că vrăjitoarele iaă forma unui animal?*

Din mai multe localități, din Moldova, mi s'a răspuns: „da“, și altele tot. — În com. Burdusaci, jud. Tecuci, se crede că vrăjitoarele iaă forma de pasere.

17). *Despre cari animale se crede că cunosc limba omenească?*

Aproape pretutindeu se crede că mișca și cîinele înțeleg ce spune omul; iar prin unele localități este conviugerea că toate animalele cari trăiesc la casa omului, îi înțeleg limba.

18). *Despre cari animale se crede că iaă forma omenească, sau că ar fi ființe omenești fermecate?*

În jud. Suceava se crede că rîndunica, ciocirlia și cucul sînt ființe fermecate; aceeași credință o au oamenii din Urecheni, jud. Neamț, despre momișă.

Despre oamenii transformați în animale, prin blăstămul lui D-zeu, sînt o mulțime de legende, dar cari nu intră în această rubrică.

19). *Despre cari animale se crede că aduc copii și de unde?*

Totdeauna am crezut că povestea cocostreului care aduce copil, nu există la noi, în popor. Primesc, însă, răspunsuri din Dobrovăț, jud. Vaslui, din Bogdănești și alte localități din jud. Suceava, că în adevăr ar fi credință că cocostreul (berzele) aduce copii: „din țara unde trăiesc numai copii, unde-a fi ea“.

Ar trebui controlat, dacă această credință nu e răspîndită numai între persoane cari pot fi influențate de credinți și legende importate de lumea orașelor.

20). *Se povestește despre fete sau băieți lebede; despre străbuni în formă animală, sau cari aveau urechile, etc. de animal; sau despre femei cari au născut animale în loc de copii?*

Despre femei cari au născut animale, sînt multe povești.

Despre Sf. Cristofor se spune că era om cu cap de cine.

Se povestește că unele femei nasc, în loc de copii, purcei, cari se numesc *crasnic*, adică drac: aceștia chiar cum se nasc, încep a țipa și a fugi prin casă. Babele dau foc la sobă, fac jaratec mult, și iaă pe crasnic la goană prin casă, și el neavînd alt loc de scăpare, sare în sobă, unde se arde. [Perieni, jud. Tutova].

21). *Sînt ceremonii la naștere, la nuntă, sau la moarte în cari figurează un animal? Ce animal se mîncă la masa de la nuntă?*

În scaldătoarea copilului se pun și pene de paseri, ca să fie copilul ușor ca paserile.

Pretutindeni, la nuntă, se mîncă paseri: găinu mai ales, precum și carne de vită. — În Colilia, jud. Ialomița, găina de la masa de nuntă e boită cu roșu.

22). *Se pune, în vîrfurile caselor și altor așezări, un cap de animal făcut din lemn sau din alt material? Se întrebîntăză craniile pentru protecția caselor, a copiilor, etc.*

Cap de cal mort se pune în capul parilor de la gard, pentru protecția caselor. În unele locuri se face aceasta pentru a feri de deochi (Bosia, jud. Iași), în altele, ca să nu mînce lupii dobitoacele. (Găinești, jud. Suceava).

În Smulți, jud. Covurlui, se pune, pe casă, chipul unui cap de cal sau de cucuș. În Piatra-N., acest cucuș e de tablă.

În Holda com. Broșteni, jud. Suceava, în vîrfurile caselor, la cei mai chibaburi, se face, din lemn sau din tinichea, un cucuș și o găină. Cucușul se așează într'o parte a vîrfului casei, și găina de cealaltă parte.

În Perieni, jud. Tutova, cînd se ivește molima „holera găinelor“, se spinzură, în țărășul porței, o găină moartă, zicînd că fuge boala.

23). *Ce animale se pun ca firme la hanuri sau ca sfirleze pe case?*

Cucuși (Bosia); cai, cucuși, urși, pisici, pești (Smulți); iepuri, vulpi, urși, oi, cucuși (Slobozia, jud. Vlașca); lupi, porumbei, pești, lei (Ialomița, Tecuci, Constanța, Dolj); paseri (Bogdănești), sînt firmele obișnuite la hanuri.

Ca sfirleze la case se pun, în Tătăruși, jud. Suceava, figurile de cai.

24). *Sînt jocuri de copii sau ceremonii în cari să se imiteze animalele sau cărora li se dă un nume animal?*

În cele mai multe din jocurile copiilor noștri figurează anima-

lele. De-a iepurașul ; de-a mama gala cu cloșca și puii ; de-a cucu în grădină ; de-a lupul și oile, etc. slăt jocurile favorite. — Afară de aceasta sînt jocuri în care copiii își dau diferite nume de animale.

25). *Se crede că trebuie a îngropa animalele moarte (pentru cauze superstițioase) ?*

La această întrebare nu am primit nici un răspuns.

ARTUR GOROVEI.

P L U G U Ș O R U L

Bună seara la fereastră,
la boeri ca Dumnevoastră ;
noi de cite ori venim
tot la mese vă găsim,
dalbă-î împrejurul mesei,
numai dalbe jupiușe ;
în gura paharului
floricica raiului ;
scrisă luna cu lumina,
și soarele cu căldura,
și cerul cu stelele,
și cîmpul cu florile.
Intră boerul în casă.
să uită la sfintele icoane,
și luă un arc înarcat,
de nouă meșteri lucrat ;
il deteră în sus, il dădură'n jos,
il deteră într'un pile de po-
[rumbei :
sboară unul cite unul,
zece pînă la doisprezece.
Cum fug porumbei,
așa să fugă dătăturile
și fermecătoriile.
Și d'asupra casei D-tale
îmi este o fermecătoare mare,
cu luleaua în dinți,
cu ochii beliți ;

dar noi s o luăm de o miună
[de-un picior
și s-o svîrlim în cel pîrîu,
ca să vadă lumea c-am făcut
[rău.

Eșind afară pînă-u scară,
să meargă la griul lui în plim-
[bare.

Să intilui cu norocu lui în cale.

— Unde-ai plecat D-le ?

— La griu, tu, norocule.

Așa de părere de bine ce auzea,
pînteni calului că-mi da.

șapte pirloage-mi sărea ;
la griul D-lui cînd descăleca,
trei smicele că-mi rupea.

și în mină că le freca,
în buzunar că le băga,
nici pe-acasă că-mi mai da,
ci în tîrg la Focșani pleca,
și-mi cumpăra nouă oca de fer,
nouă și de oțel ;

ocaua de fer mare

90 de parale,

și cea de fer mic

numai un firfiric,

să mergem la Ioniță țiganul
care-î meșterul cel mare.

Cind văzu atita mahală de fer
 [mare,
 luă foile de-a spinare
 și-apucă pe drum și pe-o că-
 [cărare
 pină dete într'un fund de mare.
 Măi țigane faraoane,
 Ia intoarce-te tu îndărăt
 că n'o să-ți fie munca de geaba,
 și-o să-ți fie pe bună plată, -
 cum ți-am plătit și altă dată.
 Și se întoarce țiganul minios
 și trinti foile jos,
 și ilăul din spinare,
 și praftura din mină;
 se încinse cu un briu de lină,
 puse căciula pe spate,
 ca să-i fie bine a bate;
 dădură cioc, dădură boc.
 dădură tatarii cu brincele,
 copiii cu pintecele,
 și făcură nouă secerele
 îmbirlăgățele,
 la mănunchi cu viorele,
 să tragă flăcăi și fete mari din
 [ele.
 Și una pentru nepoata cea mai
 [bătrână,
 care știa să tae griu mai bine:
 cu dreapta trăgea
 cu stinga polog făcea,
 din polog clac;
 turna pe dalba fața de arie,
 iar după aia nu se lăsa,
 luă o sapă și-o lopată,
 și discuțară grajd de piatră,

și-mi scoase două fugari
 negrii ca corbi și iuți ca focul:
 cu picioarele-mi trăiră,
 cu uările-mi grăiră,
 cu urechile în saci turna
 căuș nu ne mai trebuia,
 și încărcară nouă cară
 cu povară
 nouă chivonești
 și nouă mocănești,
 să mergem la moară la baltă
 că-i mai știm seamă și de altă
 [dată :
 dar mi-i fică c'om lusera,
 și boii că n'i-o fura,
 c'am mai pățit și au așa.
 Dar să mergem la moară pe
 [sub pământ,
 unde se macină aur și argint;
 dar hoța de moară
 de scirțitul carelor,
 de hănitul oameurilor,
 puse coada pe spinare,
 și-apucă pe drum la vale
 pin ale citinele
 că mult i-era gustul de ele.
 Dar o luară de ciochină,
 ș'o așezară pe mălai și pe făină,
 dar nu curgea malai și făină
 ci aur și mărgăritari,
 în curțile D-voastră boeri mari.
 Nu sintem de ici, de colea,
 ci de la munți mari întuuceși,
 mai rămîneți boeri mari sănătoși.
 (Din Timboești, jud. R.-Sărat).

Hristian N. Tapu.

DESCINTECE

De zgarbă (bubă vină!ă)

Ajută-mi Mărie, Maică sfântă, ajută-mi Sf. Marie și maica și D-zeu, Marie maică ajută-mi. Ajută-mi zile rugătoare, zile închinătoare, 7 zile înălțătoare, 7 zile rugătoare. Mă rog de toate: de mică și de mare. Mă rog la a voastră putere, slujbă, botezare, stuțire, somire (?), plinsoare, suspinare, rugă, rugare, cruce, înghenunchiare, mătănuș, praznice, sfinți, îngeri, apostoli, omul să aibă leac, izbăvire, și mintuire, precum descintăm. Ieși bubă bubelor, puțul cîmnelor, prin crierii capului, din fața obrazului, din culcușul ochilor, din albușul ochilor, din lumina ochilor, din măduva măselelor, din a dinților, nărilor, urechilor, grumazilor, din carnea oaselor, din sînge, din vine, din inimă, plămîni. Bubă albă, bubă vinată, bubă neagră, bubă roșie, bubă obrintioasă, verinoasă, ieși din toate oasele. Ieși bubă cu vînt alb, cu vînt negru și vinat, cu vînt galbăn năsădit, cu vînt obrintit de 99 de feluri; nici de un fel să nu fie, nici de un fel să nu rămie. Vînt cu orbalț (aici se înșiră toate colorile), vînt cu ceas slab, ieși de la om N. N. din fire, din cap, grumaz, spate, ochi, urechi, picioare, minți și din toate măruntaele. Ieși vînt de 99 de feluri: vînt cu foc viu, vînt cu supărare, iusu alb (iarăși colorile repetate), caugrenă, grumazare de 99 feluri, vărsat, amețală, întuneceală, beție, friguri, bolnuzie, junghiu, lireă, nădușală, strînsori, țepi, vînturi necurate de 99 feluri. Ieșiți, mereți și vă ascundeți în codrii și munți pustii. Aceste vă poruncesc eu, cu descintecul meu, leacul de la D-zeu.

(Cules din Vașcău, comitatul Biharului, Ungaria.)

Vasile Sala.

De deochiă

XVI

Cînd cineva se simte amețit, îl doare capul și se aprinde la față, atunci se zice, că s'a deochiat. Imediat ce s'a priceput că e bolnav alcargă la babe cari descintă de deochiū. Ele iaū o oală cu apă și un busuțoc și mestecînd mereu cu busuțocul în apă, pronuță cuvintele următoare:

Cine-a rîmuit, a plesuit; cine-a deochiat, a crăpat; crape ochii: strigocelor, morocelor, deochetoarelor, rîmnitoarelor. De-o fi deochiat de volnic: crape-l boașele, să curgă pișatul, să moară. De-o fi deo-

chiat de nevasă : crape-î țilele, cure-î laptele, să-î moară copiii de foame. De-o fi de fată mare : crape-î călcăile, pice-î cosițele. De-o fi deochiat de codru : sece-î rădăcinile, pice-î ramurile. De-o fi deochiat de vint, vintul se-î sece nările. De-o fi deochiat de gard : pice-î propetelele, cure-î nuelele. De-o fi deochiat de iarbă, iarba să se usuce. Dumnezeu să-î dea leac și sănătate.

(Acestea se repetă de 3 ori și după fiecare repetiție aruncă un cărbune aprins în oală. Dacă în acest timp baba a căscat, a fost de deochiat.)

De mușcătură de șarpe

XIV

Tru găleată, triu găleată, pasere pistrue, pe vișă de vie se suie, pe (numele) îl mușcă, de otravă-l venină. Vișă de vie o tăia, peste gard o arunca, mușcătura de șarpe o vindeca, de venin și de otravă-l desvenina, cu alun și cu boji îl descintă.

(Se descintă la oamenii și animalele mușcate de șarpe cu un băl de alun și cu boji. Apoi leagă rana cu lapte și cu boji.)

De bubă (guster)

Bubă albă, bubă neagră, bubă roșie, bubă albastră, bubă cu dalac, bubă cu isdat. Bubă domoală, bubă pripită, bubă cu umflături, bubă cu veninături, bubă călască, bubă văcească, bubă oiască, bubă căprească. Bubă ruminească, bubă țigănească, bubă rudarească, bubă ursărească, bubă căldărărească, bubă boierească, bubă sîrbească, bubă ungurească, bubă franțozască, bubă latinească, bubă neștească. Din ziua toată ziua, din noaptea toată noaptea, bubă de 99 de feluri de bube, bubă bubelor, sora cîumelor, ieși de la [cutare] din inimă, din mîină, din gît, din tot trupul lui, din toate vinele lui. Nu coace, nu răscoace, nu cușita, nu junghia. Cu limba te descintă, cu cușit alămat te tăia, la pămînt te muta. Eu te mut, tu să te muși, pe mîină, pe vină, pînă ici în țărîină. În pămînt să-ți faci casă și masă și leagăn de mătasă. În pămînt să cocî, să răsocî. Cutare să rămînă curat, luminat, ca aurul curat, ca argintul strecurat.

Se descintă cu cușit alămat.

De obrînteală

VIII

Amin, amin, descîntecul de la mine leacul de la D-zeu și de la maica precistă. Leac din gura mea, din limba mea (cutăruia) ¹⁾.

1). Acoste cuvînte se zic de obicei la toate descîntecole.

Plecă un om mare negru, calare pe-un cal mare negru, pe-un cîmp mare negru, prin mărăcinii mari negri. Trecu cel om mare negru, peste un mărăcin mare negru ; dele un mărăcin mare negru lu piciorul calului mare negru. Incepu calul mare negru a șchiopăta ș'a necheza ș'a nu mai mergea. Descălecă cel om mare negru de pe cel cal mare negru. Scoase mărăcinele mare negru din piciorul calului mare negru. Nu scoase mărăcinele mare negru din piciorul calului mare negru, ci scoase din buba (cutăruța) obrinteala, usturăturile, mîncărimile, umflăturile. Din bubă, de sub bubă. Din carne, de sub carne. Din ptele, de sub ptele. Din vine, de sub vine. Cu limba le descîntăi, cu mătura le măturați, din rădăcinii le socai, (cutare) să rămînă, curat, luminat, ca aurul curat, ca argîntul strecurat. (Se descîntă cu fir negru sau cărbune și cu mătura).

De vișor (șapă)

II

Vișor alb, vișor negru, vișor roșiu, vișor cit șapa, vișor cu brîncă, șapă albă, șapă neagră, șapă roșie, șapă din vînturi, șapă din rouă. Din ziua toată ziua, din noaptea toată noaptea. Vișor și șapă ursărești, lățești, turcești, franțozești, nemțești, rusești. Ieșiți din dinții, de sub dinții, din măsele, de sub măsele, din rădăcinile măselelor și ale dinților. Ieșiți, nu cușitareși, nu sfredelareși, nu coacereși, nu răscoacereși. Cu limba vă descîntăi, cu cușitu vă tăiați, din rădăcinii vă socai. Cutare să rămînă curat, luminat, ca aurul curat, ca argîntul strecurat.

(De la Catrina I. Caragea, din com. Șasa, jud. Gorj).

Adunate de C. P. Canavea.

De dragoste

VI

Tu pejură împăjurată, unde ai plecat iute și infocată ? Am plecat să arz văile cu oile, munții cu pădurile. Nu arz văile cu oile, munții cu pădurile, și arz pe scrisul cutăreia. De l-oîu găsi în circumă, șezînd, cu ibovnicile vorbind, cu fetele jucînd, acasă dormînd, să mi te faci șarpe mare, balaur, cu solzii de aur, la ursit tu să te duci, să-l plesnești, să-l isbești, la cutare să-l pornești.

O, tu stea, steluța mea, toate stelele să stea, dar tu să nu stai, că eu am soarele în plept, pe hatnele mele, pe trupul meu ; în doi umeri, doi luceferi, să se uite scrisul cutăreia la ei.

Plecat pe cale, pe cărare ; mă întilniți cu ficiorul lui Iordan, cu capul înscirlionțat, simul plin de dragoste indesar, și întrebă ce caută

cutare unde paserea măiastră n'a zburat, picior de om n'a călcat, numai flori au crescut și au împodobit, și eu am venit. Atunci fi-clorul lui Iordan, bucuos, miua pe buciuin a pus, cu buciuin a buciumat, șapte fete de cucoane a adunat, capetele că le-au tăiat, dragostele că le-au luat, pe capul cutăruia le-a aruncat, cuuuniile au împreunat, dragostele și iubirile le-au bine cuvintat. Mari sint dege-tele mele, mare să fie numele meu, și vorbele mele, pe haînele mele să se uite ursitul cu dragoste la ele, planuri de căsătorie să facă.

(Din Timboești, jud. R.-Sărat).--

Hristian N. Tapu.

NUME DE CINI DIN JUDEȚUL GORJIU

Abel	Bobonel	Cavaler	Cîuhurez	Dulfa
Abdon	Borcea	Cața	Cîocol	Dulau
Alburiu	Bobu	Cașavălu	Cîoroî	Dudău
Alineuș	Bobî	Cărzon	Cosman	Dumitra
Amurică	Bobei	Castor	Cornea	Dumitreana
Angelică	Boldei	Cesar	Codin	Dudaș
Arap	Busoi	Cerdaș	Codău	Duluș
Arpaduș	Bocsu	Centea	Corbea	Dulgheru
Aurică	Bumbescu	Cerbu	Corviu	Epuru
Aurel	Busuîoc	Cercel	Corobea	Epuranu
Avel	Bușă	Cîorea	Corba	Făget
Avrimăuț	Buda	Cîontea	Codel	Fătăluță
Azol	Bubi	Cioflea	Copoaița	Fedelei
Azor	Bursuc	Ciontu	Cucu	Fidel
Bălan	Beba	Cîoban	Curva	Filador
Baron	Bursoc	Cîaciru	Cuceașda	Firică
Baraca	Bujor	Cîulin	Culi	Fiduș
Bărăceanu	Blanșa	Cîoula	Cuța	Firfirică
Bătrina	Brincoveanu	Cîoara	Cheoralică	Filișanu
Baciu	Braica	Cîoesu	Cuțu	Foarlici
Băcița	Brincea	Cîorică	Cutru	Foroagă
Bercu	Căpitan	Cîolău	Danoș	Fugila
Bernaud	Cain	Cîoroî	David	Fulga
Bela	Cazacu	Cili	Diana	Furdui
Besoî	Carolina	Cîovică	Dirviș	Fudulache
Bițoluș	Carmeș	Cîolca	Domnica	Florea

ŞEZATOAREA

Florea	Iocu	Marghoala	Palantina	Suru
Florică	Iorgu	Marişa	Păzon	Suliman
Floran	Iureş	Marişca	Pătronjel	Stela
Floriceţ	Iovişa	Masınca	Petroşel	Stăvărache
Floriceică	Iris	Magure	Păun	Şchiopu
Florana	Italia	Marchiza	Piutea	Schidoală
Frunză	Iulică	Micu	Pirca	Timpea
Flochin	Julieta	Miserca	Pipu	Talanca
Flocea	Jănică	Mircea	Fuţu	Tătaru
Garofiţa	Jipea	Mititelu	Polina	Taboc
Grbea	Jucăl	Milan	Popeanca	Tatargiu
Gavril	Kelcea	Mitruţ	Porumbacu	Tăval
Găinuş	Kibraş	Modoala	Plantou	Teşea
Giubega	Laba	Modrea	Prinju	Țitrou
Gioroc	Labeş	Mozoc	Priboi	Țiganu
Ghibou	Lăpădatu	Mucea	Profira	Țircă
Ghimiş	Lăpăduţ	Murcea	Radu	Turcu
Ghiriman	Lăpăduş	Murgea	Rindunica	Tuluş
Gherghina	Lăşa	Mures	Riga	Toflea
Ghişa	Leba	Munteanu	Rorica	Țuca
Ghizela	Lemnuş	Musteaţă	Rosa	Țucu
Golea	Leu	Murşel	Roşca	Turiu
Garson	Lion	Mura	Roşu	Tolea
Griva	Liscei	Năvod	Samur	Țolea
Grivel	Lila	Neamju	Samson	Tufaş
Groza	Liza	Nieicum	Samurache	Tulea
Guda	Loala	Negrilă	Sacol	Țurloi
Guleruşu	Loli	Negru	Sarco	Trişca
Guduluş	Lotriţa	Negruş	Şet.tea	Udrea
Gudulubu	Lotru	Olga	Silva	Umbrea
Guran	Lapa	Osman	Sirbu	Ungureanu
Harapu	Lupeu	Otel	Sirmă	Ureche
Haldneu	Lupache	Ovid	Solomon	Ursa
Hector	Lupel	Ovrelca	Sofia	Ursăi
Hercu	Lupu	Paris	Sultan	Ursăi
Hoju	Luca	Pariş	Surdu	Ursu
Hristea	Macelariu	Parisache	Sunică	Ursache
Ibras	Mădăluşa	Patuş	Sunică	Usturoi
Iepuraru	Marchiz	Papăilă	Subjirel	Vameş
Ion	Marcu	Palinea	Sulfină	Vasilică

ȘEZATOAREA

Vanilia	Vargatu	Vilju	Volin	Zinca
Virjan	Vintilă	Vidin	Voda	Zaufir
Vampa	Victor	Viteazu	Vulpea	Zăplea
Valna	Viezure	Vișiniu	Vulpoiu	Zăpciu
Valmaș	Vidra	Viena	Vladimir	
Veron	Vidal	Viorica	Zalina	

NUME DE PISICI DIN JUDEȚUL GORJIU

Alba	Fița	Mindra	Negrușa	Steluța
Alburia	Friți	Mindrulica	Nica	Țigan
Anica	Frumoasa	Mărioara	Nișu	Țigăncuța
Anița	Frumușica	Marița	Oița	Țigăncușa
Azorica	Gălbinoasa	Masiuca	Palinca	Țigărușa
Bălana	Gălbioara	Marin	Paraschiva	Țili
Becheru	Gherghina	Margalina	Piețu	Tisa
Catina	Ghiță	Marghioala	Pitica	Țița
Cenușia	Gigulete	Matilda	Profira	Ungureanca
Cercelica	Gulerata	Matei	Roșca	Vasia
Cioara	Iancu	Marcu	Săftica	Vestița
Ciula	Ioana	Mișu	Sanda	Veta
Costache	Iordache	Mitroi	Sandu	Vidra
Epurica	Ilinca	Mia	Silvia	Vilica
Foarea	Italia	Mișoi	Sevastia	Vinețica
Florica	Joița	Mihai	Solomia	Viorica
Florana	Juniuria	Motțoc	Smaranda	Vulpea
Fetița	Lila	Murgulița	Stanca	
Fili	Liza	Neagra	Staicu	

Aceste nume de cini și pisici s'au adunat in anul 1894 din 20 sate din județul Gorjiu prin școlarii gimnaziului din T. Jiū aici notați :

Alixeni (Hortopan Vasile și Grigore, și Popescu Gr. Const.); **Bălănești** (Guță Petre); **Bilteni** (Popescu Gh. Stef.); **Cărbunești** [Rogojanu Const., Popa Ion, Colțescu Titu, Iorga Năstase]; **Cernădia** [Nuță Ion]; **Corșoru** (Florescu Ion, Toropu Simion); **Costeni** (Icleanu Gr., Vasilescu Gh.); **Dănești** (Stupariu Gh.); **Horezu** (Lupulescu Pavăl, Opreșenescu Const.); **Sogrești-Moșneni** [Ilinca Petru]; **Negoești** [Popescu N. Ion]; **Pîriu-Boia** [Frumușanu Matei, Piriianu Ion]; **Peștișani** (Tabacu Ion); **Polovraci** (Petrescu Petre); **Roma-**

nești [Ivănoiu Titu]; Rovinari (Voinescu Alexandru și Rovinaru Const.); Stolojani (Țuculescu Ion); Tirgu Jiu (Cartianu Grigore, Rimniceanu Mihai, Mihuleț Gheorghe, Gheorghiu Gheorghe); Țopești (Ciuncanu); Vierșeni (Uscatu Gr.); Gurenii (Bleudea C. I.).

T. Jiă.

I. Moisilă.

DE ALE COPIILOR

Cînd copilul poate vorbi, se încep jocurile, veselia casei, a părinților. Auzi pe mulți: „s'aun sculat vrăbiile, aun deschis ochii, de acum nu se mai aude nici în cer nici în pămînt“. Interes mare e și din partea părinților și a fraților, ca copilul să fie vorbăreț, că: „cum e acuma are să fie și mină, etc.“.

Jocurile copiilor sînt cam cele ce urmează:

1. Cel mai simplu joc e **iți-ită**. — Copilul mic șede în pat, și dacă se află „încurajat“ la joc de altă cineva, vrea să plece, să se ascundă. Pune capul sub o buleandră, ori sub mină, și strigă, iar cel cu care se joacă îi răspunde succesiv: — I!a! — I!a! — Nu-î. — Unde-î? — Atunci copilul își arată fața, și celalt răspunde: — Iotilăi (uite-l).

2. Cînd copilul e de 3-4 ani, își dă, par'că, seama cînd mă-sa îl sperie că vine **cau**, **bau** [lupul etc.]; și acum vine încet la mă-sa, ori la alt cineva, pe care-l cunoaște, în brînci, cu capul plecat, ori acoperit cu ceva îngîmînd: **baū**, **baū**, **baū**.

Atunci i se răspunde: **valeū**: ne lupule, ne! — Băcutul dă s'o mușle pe mă-sa, și se descopere; iar mă-sa zice: Tu mi-ai fost?... et, n'am știut!.. uite cum m'am speriat!

3. **Puțul**. — Copilul crește, și își începe jocurile singur. Cînd se bate popugoii, ori cînd el găsește ciocani, ia doi, și-i pune la oarecare distanță; paraleli, peste ei, la capete, pune alți doi, peste aceștia, în dreptul celor de desupt, alți doi, sau ceva mai apropiată de centru, și așa pînă crede el că și-a isprăvit puțul. Face ce face, **groșește** cum zice el: **hîhîună** patul, ori **gonește** motanul de-î atinge flutina, și se face apoi că plînge, pentru pierderea de muncă,... de hant etc. Acesta-î joc de vatră.

Fiindcă face, dacă-î minios, și afară, după groapă; înfinge o furcă de o palmă, două; pe ea leagă cumpăna, de a cărei vîrf atîrnă un căpăcel de chibrit, un căpăcel de cutie de vax, un fund de ulcică etc.

4. **Grapa.** — Când cresc bojii mari, încep grapele. Li se rup bojilor virful și se înfinge pe un băț, ascuțit la un capăt, pînă-l umple; se leagă de cele 2 capete cu un fir de telu, ori cu o desiră-mătură de la poala cămeșii, și grapa-i gata. Colbul de pe drum, cărat cu poala pînă la pragul prispei, se face movilișe și e grăpat.

5. **Cucoarele.** — Când e colb destul, băejii, sau mai bine „plo-durile“ es pe uliță, să facă cucoare. Se așează 1-5 sau 6 de-a curmezișul drumului și pornesc, cu spinarea înapoi, cîntind: cur-cur, cur-cur, etc., pune un picior în deschizătura celui lalt, mută apoi pe cel pus, astfel ca deschizătura lui să vie în călcăiul celui drept, etc., așa că urmele au aparența unui cîrd de cucoare.

6. **Drum.** — Fac drum, cotit, cum vor ei, tirînd un picior prin colb.

7. Copilul a crescut, el poate memoriza un joc mai mare, cuvintele cari le înșotesc; se pot juca mai mulți. În ori ce joc, rolurile [doar acestea-s ca niște specii de teatre] sînt destul de numeroase, se învață pe din afară etc. Sunt unile, pe care toți, cînd se joacă, le-ar refuza, și fiind că unul trebuie să fie, se aruncă sorții, sortes al loturilor, ori zic, să cadă cutare rol celuia la care va pica cuvîntul cu care se termină un formulet, la a treia oară. Și maestrul de ceremonii, cel mai guraliv, spune începînd de la el, formuletul, cîte un vers la fie care. Toate cele ce urmează sînt adunate de la frații mei, Vasile și Leon.

Uualana, (una lala (?)	curcudel.
șadrăgana, (și-o drăgană [?])	vișinel,
și-o boghiță,	tipirichi (?)
măgăriță,	pichi, — care corespunde nu-
lanțu,	[mărului 10.
spauțu, (?)	

Cuî cade, la a treia oară pichi, acela se face lup, etc.

8. **Cîntecul ariciului.** — Se știe, sau mai bine zis, știm noi, că un ariciu găsit, imediat își bagă capul sub țepi, apărîndu-se ca un boț de spînz. El însă la sgomotul făcut prin lovirea a două fiare, scoate capul, chiar de-ar fi în mijlocul cînilor, și începe a juca. Copiii recitează, cînd găsesc ariciu:

ariciu,	și la fata lui Năgară,
ariciu,	cu cerei,
bogoricu,	cu ghiocel,
întră-u țară	cu un galbăn de 10 lei.
de te-nsoară	

9. In ciuda fetelor. — Când o fetiță face nazuri și pleacă, atunci ceilalți cîntă în cor :

Utulu chielor de drac,
șapte fete pe-un colac ;
și colacul de mohor,
șapte fete pe-un topor ;
și toporul de oțel,
șapte fete pe-un pureel ;
și pureclu-l miștal,
șapte fete pe-un ghițal ;
și ghițalu-l fără mamă,
șapte fete pe-o cirlană ;
și cirlana fără miță,

șapte fete pe-o căpiță ;
și căpița îi cam lată,
șapte fete pe-o poiată ;
și poiată-i fără virv,
șapte fete pe-un sovîrv ;
și sobîrșu-i fără floare,
șapte fete pe-o cicoare,
și cicoarea s'a plecat,
șapte fete s'a 'necat :
pacat că nu s'a 'ntimplat
și tu să le fi inecat.

10. Podul popei. — Un piciliću face minile pumnii și le pune unul peste altul. Un al treilea zice : — „Mă sui în podul popei“, iar primul îi răspunde : — „Sute dacă poți“, și pune și el pumnii. Un al treilea zice : — „Mă sui în podul popei“ ; al doilea îi răspunde : — „Sute dacă poți“, și pune și el pumnii, și așa mai departe, pînă cînd pun toți băieții pumnii, unul peste altul. Apoi, la isprăvenie, primul strigă și ceilalți succesiv răspund :

— V'ați suit în podul popei ?
— Ne-am suit, în podul popei.
— Dar tigăița cu lăptșorul
(unde-i ?
— A mîncat-o mișele.
— Dar mișele unde-s ?
— În podul popei.
— Dar podul popei unde-i ?
— L-a ars focul.
— Dar focul unde-i ?
— L-a cîntat ploua.
— Dar ploua unde-i ?
— A băut-o boi.

— Dar boii unde-s ?
— În țarna cu mălată.
— Dar mălatul unde-i ?
— L-a mîncat vrăbiile.
— Dar vrăbiile unde-s ?
— Într'un pom stufos,
cine a agrăi, să minuce uu
unul de om, (c.... gros ;
să nu-i fie somn ;
unul de cine,
să nu-i fie rușine ;
unul de rață,
să nu-i fie greșii.

Și apoi tac cu toții, est tac. Rid pe 'nfundate... Și cei mai „avani“ încep să egîndărească pe cei mai slabi de fire, pînă cînd acela strigă : n'auzi tu !... și porunca sau jurămîntul de formă se împlinește, mai rîmîne de fapt, care cu toată stăruința corporației nu-și poate avea loc, din cauză că a fost caz „de forță majoră“!...

11. Unul cu un băț cu căclula pe ochi, vijie un băț, iar cel lalt trebuie să se păzească. În bățatură e mai ușor. Cei ce se ițiesc

în preajma lui, nu fug, lăsându-l „caraghios“, cum zicem noi, ori „mofluz“, ori „să bea apă“, ci se adună în juru-i căutînd să-l apuce de spate, de-o mîneacă etc. — El se apără, dînd cu bățul și strigînd :

M'a trimes orbul
să cosesc bobul ;
pe cine-oîu lovi,
vina mea n'a fi !

Acela pe care-l lovește, îi ia locul.

12. De-a ulcicuța. — Se joacă cu un număr nepăreche de copii, d. e. 15. Șapte se pun jos, roată împrejurul focului ; ei sînt ulcicuțile ; în picioare stau alți 7, fie care în dreptul ulcicuței lui. Al 15-lea se duce la unul și-l întrebă : — „A cui e ulcicuța asta ?“ Acela răspunde : — „A mea“. Iar primul : — „C...m-aș pe ea“, și încep a fugi, ambiî în sens invers, și care atinge ulcicuța mai degrabă, acela devine posesor, iar celalalt se duce la altul și face acelaș rost.

Ca să ajungă la ulcicuța mai degrabă, ar putea da de-a dreptul, dar vezî e... foc foc la mijloc, și vai de acel ce-a răsturna o ulcicuță străină, și ele se răstoarnă cum le atingî.

13. De-a dubasu sau de-a mija. — În casă sau poială, unul căzut la sorți, este legat la ochi cu o basmă, ori i se infundă căciula pe ochi, și se duce la un părete împreună cu altul, pe cînd celalți stau departe. Au loc următoarele întrebări și răspunsuri :

— Pe ce-ai mas ?	Și apoi cel slohod zice :
— Pe dubas.	— Două ace și-o andrea,
— Ce-ai ars ?	nați o ață și o curea,
— O mîneacă de cojoc.	și-o curea
— Ce-ai găsit în ea ?	de vacă rea,
— Două ace și o andrea.	cînd te-ai întoarc
	hiți, de c.r la mine 'ucoace.

Apoi îl trage și fuge.

Dubasul caută să prindă pe toți. Nimenea n'are voe să se ascundă pe sub pat, pe sub sobă, ori prin esle, etc.. sub pedeapsă, de a nu se mai juca. — Cînd dubasul, cu minile întinse, prinde pe unul, se face că-l „stuche“ (scuipă) și îl întrebă : — „Ce ai mîncat asară ?“ — Cella răspunde : — „Lapte cu sacară“, — și îl trimete „la casa dracului“ ori la „casa rea“. Așa urmează pînă îi prinde pe toți. Are voe, din cînd în cînd, ca să rădice căciula ori legătoarea de la ochi, căci gustul lui ar fi să prindă pe vreunul din „casa rea“ care tot mai umblă, și apoi să strige : „ioți cutare,... nu mă mai joc“, iar altul să-l înlocuiască. Cînd e cînst, lucru rar, ca și la noi

bătrînii, după ce i-a prins pe toți, dubasul, e dus din nou, se reciteze rîndurile de mai sus, numai că se adaugă la urmă :

pe cine-î prinde-n toîu,
să se facă mijoîu !

și cel prins, dă-î rîndul la moară.

14. **Mița și șoarecele.** — Se face o horă mare, și doi băeți stau în mijlocul ei. Unul alege dintre cei din horă **mița**, și celalt **șoarecele**, și cel mai mare în vîrstă dă poruncă să prindă mița pe șoarece. După ce l-a prins, vin în locul celor din mijlocul horei, iar cei doi se duc de înlocuiesc golurile lor.

15. **De-a clopotul.** — Se joacă numai de 6-7 băeți. Se pun toți în horă, umăr la umăr, îndesați bine, iar în mijlocul lor stă limba de clopot, alesă prin modul cel mai sever și mai puțin coruptibil. Iși scoate căciula din cap, iar ceilalți toți îl apucă de păr și-l balanșesc. El țipă, păcătosul, iar ceilalți țipă : Mă, da cam dogit clopot avem !

16. **De-a pinza.** — Băeții se apucă de mină și se pun în linie dreaptă. Cel din frunte, întrebă pe ultimul : — Ce-mi dai babă cataramă ? — Ultimul răspunde : „Un cățel și un purcel“, iar primul adaugă : „Și pe Gheorghe de pictor“.

Dacă Gheorghe d. e., era imediat după ultimul, după babă. Apoi primul cu tot lanșul, se duce și intră pe sub mincele legate a babei și a lui Gheorghe, apoi, pe sub cea a lui Gheorghe și vecinul său, pînă ajunge la al 2-lea. Apoi îl ia și-î face ghem, cu mincele sucite cum stul ; ceilalți, primul și baba, se dau de-o parte și se întrebă : — Cine mi-a încurecat pinza ? — „Nu știu, am am să întreb“, și iaî ție un băț și se duc la ei — „Cine mi-a încurecat pinza ?“, și cînd rîdea bejele, melleșit dau să fugă, se împedică, răsbese, cad...

17. **Formulet :**

Uniltea,	mingăr,	stoghil,
doniltea,	olar,	moghil,
triniltea,	păscar,	tipirichi,
paniltea,	curpeuita,	pichi.
clugar,	hoghiță.	

18. **Formulet :**

Unel,	trece fața Grecului
dodel,	cu un cojoc
caracaș,	de moșoc ;
tae popa epuraș,	da-î în vale,
lingă moara Haucului,	tu-mi ești Floare.

19. De haz, cătră unul pe care-l cheamă Ion :

Măi Ioane,	şine mişa
bazaoane,	de olgon
hai cu tica,	tirt în gura
la ciocane;	lui Ion

20. Idem, cătră un Neculai :

Neculai	şi nu mai rasare ;
Bulai	pe valea giudacului,
samănă malai	juşti în c.rul dracului.
şi pe deal şi pe vale	

21. Cind copiii trec pe drum, alţii îi întîmpiuă cu :

— Uu' te duci ?	— Lui Mihai
— La Tecuci.	— Unde şede ?
— Ce să faci ?	— Peste drum.
— Cozonaci.	— Cum îl cheamă ?
— Cui să-î dai ?	— Nu ştiu cum.

22. Cind băcţii şi fetele miei, stau pe valea Berheciului, păs-cind vitele, şi fiind nour cîntă cîntecul următor. Noi, îl mai cîntam, cînd era să ne desbrăcăm spre a ne asvirli în apă, să iasă soarele :

Luci, soare, luci,
că ți-om da un pumn de nuci,
şi-o pereche de papuci !

23. Următorul cîntec spus de frate-meu, după fata Ioana Gh. Mişu, nu e după o construcţie curioasă. Cunoaştem cum se vorbeşte păsăreşte la ţară, d. e. : **Ce-pi ma-pa-i-pi fa-pa-ci-pi ? — Ghi-pi-ni-pi ?** Tot aşa avem şi aici : — Caua griu, cana sacară, cana şlii vorba de-asară ? Dacă ştii, la ce mă întreghi ? — Caua şlii, cana pricechi.

Adică, presemne, vorbeau o fată cu un flăcău sau pe dos : ei fa, şlii ce-am vorbit asară ? Să se inutilnească şi astă scară, ştiu, răspunde fata, şi deaici, hai ! pe poezie, ca să nu priceapă şi vulgul de ploduri !!

24. Către un ţigan, care strigă priu sat : cheptini de laul, che-eeptiniiii ; ciure-avem, ciure, etc. :

Măi şigane,	noaptea la borş,
răpănos,	pune şaua
pune şaua	pe găină,
pe cucos	pleacă noaptea
şi pleacă	la făină.

25. Cind văd trecînd pe drum vre-uu copil, vitejii il ieu cam în caraglios, ca şi cum, nici n'ar fi Român :

— Măi băcte de la Eși
fără poale la cămeși
cum te cheamă ?

Și altul răspunde :

— Soarbe zamă,
inghițe gălușcă,
ține c.rul pușcă.

26. Cînd prăpădesc cîte ceva, băeții scuipă în mijlocul palmei și zic : — „Scoate drace ce-ai furat, că te duc la spinzurat“, apoi lovesc cu muchea palmei în scuipat, și se uită în cotro sare stropul cel mai mare, într' acolo pleacă de caută.

27. Pe cîmp, pe la cules de vie, băeții prind gilgărița, sau vaca domnului, sau călugărița și o pun pe miuă. Aceasta, după ce face recunoașterea terenului, sboară într'o parte. Băeții, o plimbă de colo pînă colo, ingrămădind-o către virful degetelor strigînd : — Galgariță, mălgariță, încotro-î zbură, într' acolo m'oiu iusura !

28. Cîntec către luna nouă. — Copiii sar în sus pe colțul prispei, și zic :

Lună nouă	și alții : Lună nouă,
dă-ne nouă	lună nouă
pungi cu bani	sănătos m'ai găsit
boală-n dușman!	sănătos să mă lași !

(Auzite, ca toate cele neînsemnate, de la frații mei).

29. Cîntec către fete sbrehude (care se leagă-n băeți).

Soarele la prînz.	fetele nechează ;
fetele cu miuz ;	soarele la toacă,
soarele de-amează,	fetele se joacă.

30. Formulețul degetelor, despre istoria epurei.

Parinții își inveselesc copiii, pe cel mai mic, gidilindu-i, pe cei mai mari, făcîndu-i să ridă la cuvinte și istorii. Copilul ține palma deschisă, tata sau mama cu stînga îl apucă de gleznă, iar cu cea dreaptă îl gidilă în mijlocul palmei, pentru care copilul ride. Spuitorul zice :

— Ici stă epurile (gidilindu-i podul palmei) ; ista îl stirnește (apucă și-î sgîlție degetul cel mare) ; ista îl gonește (idem arătătorul) ; ista îl prinde (idem mijlocașul) ; ista îl frige (inelarul) ; ista (cel mic) zice : — Dați-mi și mie o bucălică. — „Ba îți om da un c...țel, că n'ai păzit oile, pe valea cu florile“.

31. Mortul. — Mortul se joacă pe la priveghiuri. Unul se preface mort, se lungeste, cu minile pe pept, pe pămînt. Șapte inși

caută să-l ridice, cu câte-un deget. Ceî 7 copii sau oameni puși împrejurul celui de al doilea mort, ascultă afirmările unuia dintre ei, iar ei răspund ori adevăresc. Unul zice :

— Noi șapte frați.	— Șapte și doi frați ai dracu-
— Noi șapte frați.	(lui să-l ridicăm.
— De dracu adunați.	— Șapte și doi frați ai dracu-
— De dracu adunați.	(lui să-l ridicăm.
— Măi, aista e un om mort.	— Sus!
— E un om mort.	— Sus!

și mortul e ridicat în sus cu puterea dracului.

Am uitat să spun că în timpul acesta, cit se face jurământul și invocarea, toți stau cu câte un deget sub prefăcutul mort.

32. **Să scoată apă din ureche.** — Băceji, vara, se duc să se scalde, mai în toate Duminicile și sărbătorile și cite odată și în zile de lucru. Găsesc o mare vitejie de a se da cu capul afund, de a merge cu capul afund și cu picioarele în afară. Apa le intră în ureche, se înălzește, se „hurducă“ etc. Băceji astupă urechea cu palma, sar în sus și strigă :

Auriș,
păcuriș,
scoate apa din ureche,
că (i-oîu da o para veche.

33. **De-a barza (la priveghiu).** — Un băiat se îmbracă, sau își pune în cap un suman ; iar după ce și-a astupat capul, bagă pe o miuecă o mină în care ține un plisc făcut de lemu, sau de fer (sirmă) ; cu el ciocănește, sau „pișcă“, ori „ciuche“ pe cine vrea. Nu-i așa de nostim, cum l-am descris eu. Jocul e jucat de un meșter care știe cum își șterge barza ciocul de pământ, cum „ciuche“ ea, rar și indesat, cum se uită într'o parte și nemerește în alta etc. Femeile țipă, fetele strigă, oamenii rid „serioși“, luminările ard la capul mortului, mortul e străin pentru lume. O ploscă cu rachiu întocmai ca la nunta, se plimbă de la „bot la bot“.

34. **De-a calul (la priveghiu).** — Unul se face cal și e îmbrăcat cam grosișor : vre-un cojocel ; el se apucă cu minele de gitul altuia, îmbrăcat și el, pentru ori ce întâmplare ; în brațe, acesta ține un băl, în care are o oală, pusă de cei cu casa la îndămînă. Picioarele lui slut, împreună cu ale celui alt, picioarele calului ; trupul celui de pe urmă e trupul calului, pe care se încălecă al treilea. Călărețul își poartă calul de ici colea, calul joacă, sare, nechează, mai svirle, mai face cite un marafet, sau un naz, sau un mărăs (mărazuri) cum se

mai zice. Asta, ca să cunoască toată lumea ce fel de cal are. Apoi se începe iarmarocul.

— Cit imi dai pe cal? întrebă călărețul pe un privighetor.

— Un cîur de făină, și-o bucată de slănină. — Călărețul, la altul:

— Cit imi dai pe cal? și îl laudă, etc., îl joacă, sare, svirle cu copita, niște ciobote mari cu potcoave adevărat de cal. Cînd în sfîșit vede călărețul că hazul se cam moae, se duce la unul cu care avea vorbă, și zice:

— Cit imi dai pe cal? — Cea răspunde:

— Doi lei și un ort. — Iar călărețul:

— De cit doi lei și un ort, mai biue să-mi văd calul meu mort.

Și cu ghioaga din mină trage în capul calului, de unde încep a cădea hîrburile: toarta, buza, bardanul, fundul.

(Din Tâpu, jud. Tecuci).

Tudor Pamfile.

C I N T E C E

498.—Foaie verde de areu,
cine șede-u gherghelă?
Gheorghe ibonnicu meu.
Și-mi face cu mineca,
să mă duc Duminica.
Atuncea mie nu-mi vine;
lasă-te Gheorghe de mine.
Nu mă las, mindră, de tine,
plu' o face salca nucii,
și sulelmul mere dulci;
atuneci mindră, nici atuneci.

(Spus de Gh. A. Șolaru, băiat din com. Urochești, Gorj).

499.—Vilve lumea de noi
că ne iubim amindoi.
Lasă lumea să vorbească,
numai pulca să-mi trăiască,
pe mine să mă iubească.
Zică lumea or ce-ar zice,
dragostea să nu mi-o strice.
Zică lumea or ce-o vrea,
dragostea e tot a mea.

la vezi mindra mea cea dragă,
trece drumu nu mă 'ntreabă,
nici n'o rog, nici n'o postesc,
căci ca ea eu măi găsesc,
măi frumoasă, măi de neam,
nu ca dînsa de lîgau;
măi de neam și măi de vișă,
nu ca ea: o rudărișă.

[Auzit de la Gh. N. Căuavea din com. Dănești.

500.—Foaie verde de aglas
Mărișo cum ai rămas,
cu mușcătura în obraz?
Na la neica batista,
de-ți șterge mușcătura,
că te bate muma-ta.
Să mă bată cîl de mult,
după altu nu mă duc.

[Auzit de la lăutaru Dumitru Safti din com. Dănești).

501.—Frunzuleană ș'o lelea
eși mindră pină-n șusea.

— Nu pot neică ca să es,
c' am o uşă scîrlietoare,
o călăluşă lătrătoare;
ş'o mătuşă şimşiloare.

— Să te învâţ eu ce să faci:
pune sus mîna la grindă,
lae un codru de slănină,
unge uşa la ţiţină;
moae pîne-n lapte dulce,
dă căţaliî s'o miuince;
ia o mină de cenuşă,
dă cu ea 'n ochi la mătuşă,
să orbească, lua-o ar dracu,
să îndrăgească neica patu.

502.—De cînd maica m'a făcut
soarele nu m'a văzut.
Nici luna, nici soarele,
numai căprioarele.
Căprioară surioară
nalţă-te-n două picioare,
roade poala codrului
şi virfu Vulcanului
să văd raza soarelui

(Auzit de la Manda Emanoil, lăutar, com. Dăneşti).

503.—Foaie verde lemn de nuc
cine n'are dor în trup,
să vie să-l împrumut,
că la mine este mult,
că mî-e trupu plin de dor,
ca cîmpu de lămîior.

(Auzit de la Nicolae D. Oproiu, băiat din com. Dăneşti).

504.—Foaie verde bob năut
scoal' mîndră din aşternut,
de dă-mî gura s'o sărut,
să fie cui te-a făcut.
Că cine te-a făcut pe tine
par' că m'a întrebat pe mine.

aşa naltă şi subţire,
şi la trup făcută bine.

[Auzit de la Gr. St. Baltă, flacău din Dăneşti].

505.—Frunzuliţă două poame,
năcăjitu-i omu, doamne,
cînd se culcă şi n'adoarme,
şi minîncă făr' de foame.
Năcăjitu-i el atunci,
vinde boii şi ia junci,
şi văcşoarele juninci
ca să ia mîndri papuci
şi rochiţe d'ele'n cruci.

(Auzit de la Gh. N. Canavea, băiat din Dăneşti).

506.—Foaie verde de păroasă
m'a făcut maica frumoasă
şi mă lasă închisă-n casă.
Ivii ochii pe fereastră
şi văzui pe Petru în coastă
cu minile în podînari
tot scoţind la crăiţari
şi la cripsorei cei mari
şi plătind la lăutari.
Lăutarii ce cîntau,
bocri mari se minunau,
cocoanele suspinau,
pe besmele se ştergeau,
pe besmele de matasă
cusute de Ioana 'n şase,
pe besmele de arnici,
cusute de Ana în cinci,
pe besmele de bumbac,
cusute de Ioana în ac.

507.—La fereastra din obor
bate murgu din picior
să mă deştepte din somn
să pun şcaua binişor,

să mă duc unde mî-e dor :
la mindra cu pleptu gol.
Cînd pusei pleptu-u scară,
șeapte mindre leșinară ;
cînd pusei și celalalt
leșina Marița 'n pat.

508.—Frunzuliță peliniță,
dacă ai fi neichi drăguță,
ți ar face neica căruță
cu roate de tertecuță,
cu osii de viorele,
visițiu de micșunele
cu caii de păsărele,
să ție la priporele,
că acolo-s mindrele mele,
care mă iubeam cu ele,
din tinerețele mele.

509.—Bine-mî șede cu nevastă,
ca cocoșului cu creastă ;
bine-mî șede cu muere,
ca cocoșului cu pene ;
bine-mî șede cu bărbat,
ca cocoșului cu cap.
Crucluliță de argint,
amindol v'afî potrivit,
cum în gene și-n sprinceue
cu dol golumbei în pene.

(Folclor de Sib. II. Oprița din Dănești).

Alexandru S. Șelaru

510.—Săracele dragostele
piscue ca vrăbiile
pe sub toate gardurile.
Dragostele de demult
eu nu știu ce s'o făcut.
Nu știu în cîmp o adormit
ori în codrii o rătăcit
ori în apă s'o inecat.
De-aș ști că s'o inecat

ași scrie la popa în sat
să scrie la năvodari
să întindă năvoadele
să prindă dragostele.

[Auzit de la Ruxanda Nicolau, Cotirgaș].

511.—Foileană lemn pîrlit
pe cel deal, pe cel colnic
mere-o fată c'uu volnic,
dar volnicul șuerind
și puicuța lui plingind ;
și așa șuera frumos,
de pica frunza pe jos ;
și așa șuera cu jale
de pica frunza în carare.
Da volnicu așa zicea :
— De ce plingî puicuța mea,
ori drumul l-ai rătăcit
ori volnicul l-ai urit ?
— Drumul nu l-am rătăcit,
volnicu nu l-am urit,
dar mi-i dor de mămuța
că l-am supt țîțisoara
și l-am fript inimioara.
Eu așa te-oiu blăstăma :
să treci prin pădure deasă,
lupi înainte să-ți iasă,
și murgul să ți-l trîntească.
mîna dreaptă să ți sclintească,
și cea stîngă
să ți-o friugă ;
să ții friul cu dinții,
să mîi murgul ca mușii,
să te vadă părinții :
de blăstămîl puicuții
să te vadă lumea toată
de blăstămîl la o fată.

(Auzit de la Anuța II. T. Mustoa,
Crucea, com. Broșteni, Suceava).

Leon Mrejeriu.

NOTE BIBLIOGRAFICE

L. Bachelin. Esquisses Roumaines. I-ère série. Littérature, folklore et art. — Bucarest, H. Steinberg, éditeur, 1903. — În un volum de 292 pagini, sînt reunite mai multe studii, scrise cu talent. Autorul e deja cunoscut prin alte lucrări anterioare, în limba franceză, iar folkloriștii trebuie să cunoască, în special, volumul său *Sept contes roumains*, tipărit în colaborație cu D. Jules Brun [Paris, Firmin Didot et C-ie, 1894]. — Acest nou volum începe cu un studiu asupra folklorului nostru. Adept al teoriei mitologice, face o ochire asupra basmelor noastre, din acest punct de vedere. Liber e ori cine să susțină ideile cari-l convin, și nu vom face D-lui Bachelin nici o învinuire, dacă sîntem partași ai altor teorii; îi puteam bănui, iusă, pentru că tipărend, în 1903, un studiu asupra folklorului nostru, nu ține seamă și nu menționează de cit lucrări de acum zece ani în urmă. Și de atunci cit s'a scris! D. B. afirmă că: „leur folklore (al nostru, al rominilor) est une mine d' une abondance extra ordinaire, à peine exploitée...“ Și-l scuzăm să creadă aceasta, de oare ce D-sa, din tot materialul de folklor îngrămădit pînă acuma, cunoaște numai colecțiunile Ispirescu, Stăncescu, Slavici (?), G. Dem. Teodorescu și Creangă. Toate aceste colecțiuni, afară de cea a lui Teodorescu, au puțină importanță, din punct de vedere folkloristic, și nu prea cunoaștem care e activitatea folkloristică a D-lui Slavici, pentru a fi pus în rîndul fruntașilor noștri adunători. Credem de asemenea gratuită afirmarea D-lui B. că colecțiunea Ispirescu este: „la plus authentique, la moins suspecte d'interpolations“. — Autorul mai are două studii: *Crăciunul și Anul nou*, în cari descrie obiceiurile noastre. În unul din aceste studii (p. 97) citează pe G. Dem. Teodorescu astfel: „*Lucrări critice asupra Credințe, datine și moravuri ale poporului romin*“, cea ce dovedește că D. Bachelin nu e prea familiarizat cu limba romină, ceea ce îl poate face să comită multe greșeli în aprecierile sale. Restul volumului cuprinde alte lucruri, de sigur bune, cari nu ne interesează ca folkloriști. În definitiv cartea se citește cu plăcere, și va contribui să răspîndească numele de romin printre străinii cari, și astăzi încă, ne confundă, cînd cu turcii, cînd cu sîrbii și bulgarii.

A. G.